

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 20)

Για να αποφευχθούν παθογένειες κατά τη διάρκεια των μεταμοσχεύσεων έχουν θεσπιστεί διεθνώς ορισμένες διατάξεις:

- ο εγκεφαλικός θάνατος του δότη διαπιστώνεται από τρεις γιατρούς, που δεν ανήκουν στην ομάδα που θα κάνει τη μεταμόσχευση
- οι γιατροί έχουν εμπειρία τουλάχιστον δύο ετών μετά την απόκτηση της ειδικότητάς τους
- απαγορεύεται νομικά και τιμωρείται αυστηρά η αγοραπωλησία των μοσχευμάτων.

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

- Ο τίτλος του Κειμένου 1, «Επιτυχής μεταμόσχευση πνεύμονα», ελλειπτικός και ονοματοποιημένος, είναι άμεσα συνυφασμένος με το θέμα του, που είναι η λεπτομερής παρουσίαση μιας επιτυχημένης μεταμόσχευσης πνεύμονα. Υπηρετεί τόσο τον πληροφοριακό όσο και τον ρητορικό του ρόλο, καθώς συνοψίζει εύστοχα το περιεχόμενο του κειμένου, ενημερώνοντας τον αναγνώστη για το γεγονός και προαναγγέλλοντας ταυτόχρονα το επίσημο ύφος του άρθρου.
- Παράλληλα, σχετίζεται, ως έναν βαθμό τουλάχιστον, και με τη θέση της αρθρογράφου για την αναγκαιότητα των μεταμοσχεύσεων σε περιπτώσεις οργανικής ανεπάρκειας τελικού σταδίου. Λόγω της ελλειπτικότητας δεν αναφέρονται στον τίτλο περαιτέρω στοιχεία, αλλά από την άλλη τονίζεται emphaticά, με την πρόταξη του επιθέτου «επιτυχής», η αίσια έκβαση της μεταμόσχευσης, γεγονός που προβάλλεται, για να δοθεί ώθηση στις μεταμοσχεύσεις και στην αναγκαία αύξηση των δωρητών οργάνων.

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

Οι μαθητές/-τριες θα μπορούσαν να αναφερθούν (δύο στοιχεία αρκούν):

- Στην αναφορική λειτουργία της γλώσσας, η οποία κυριαρχεί στο κείμενο και υπογραμμίζει την επιστημονικότητα της προσέγγισης, ενισχύοντας την πειστικότητα των νοημάτων
- Στη χρήση επιστημονικού λεξιλογίου, η οποία καταδεικνύει τη μελέτη που έχει προηγηθεί, τη γνώση του αντικειμένου από τον συγγραφέα και την ακρίβεια των στοιχείων
- Στον μακροπερίοδο λόγο και στην υποτακτική σύνταξη, τα οποία βοηθούν στην ολοκλήρωση και διασάφηση των νοημάτων
- Θεμιτό είναι να αναφέρουν ότι κάποιες ή όλες από τις παραπάνω γλωσσικές επιλογές διαμορφώνουν το ύφος του κειμένου, το οποίο είναι σοβαρό, επιστημονικό και το πλέον κατάλληλο για την αποτελεσματικότητα της επίκλησης στη λογική, που προκρίνει ο συγγραφέας.

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

α) Μετατροπή: «Έτσι, όχι μόνο ένας ιατρός αλλά τρεις διενεργούν την διάγνωση του εγκεφαλικού θανάτου.» **Ή** «Έτσι, τη διάγνωση του εγκεφαλικού θανάτου δεν διενεργεί ένας μόνον ιατρός αλλά τρεις.»

Το ύφος γίνεται πιο άμεσο και η εστίαση του νοήματος βρίσκεται, πλέον, στα πρόσωπα (ιατροί) που ενεργούν και επομένως τονίζεται ότι είναι αυτά που ευθύνονται για τη διάγνωση.

β) Αρκεί μία περίπτωση για να θεωρηθεί πλήρης η απάντηση από τους/τις μαθητές/-τριες.

Βεβαιότητα:

- «οι μεταμοσχεύσεις είναι η μοναδική θεραπευτική απάντηση σε τελικού σταδίου ανεπάρκεια οργάνων»
- «Το “κλειδί”, ωστόσο, σε αυτή την προσπάθεια βρίσκεται στα χέρια όλων μας»

Πιθανότητα:

- «οι μεταμοσχεύσεις ίσως/ενδεχομένως είναι η μοναδική θεραπευτική απάντηση σε τελικού σταδίου ανεπάρκεια οργάνων»
- «Το “κλειδί”, ωστόσο, σε αυτή την προσπάθεια, ίσως/μπορεί/ενδεχομένως να βρίσκεται στα χέρια όλων μας»

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Ενδεικτικοί άξονες της απάντησης:

- Ο άνθρωπος είναι για το ποιητικό υποκείμενο η υπέρτερη αξία στο σύμπαν. Δεν είναι τυχαίο ότι παρομοιάζεται με «ακριβό μαργαριτάρι», ενώ το ίδιο το σύμπαν παρουσιάζεται ως το όστρακο που το εκκολάπτει. Η εικόνα του όστρακου και του μαργαριταριού (ως σημαίνοντος) και ταυτόχρονα ο συμβολισμός του σύμπαντος και του ανθρώπου (ως

σημαινόμενου) αναδεικνύουν την ανθρωποκεντρική θεώρηση της ύπαρξης του κόσμου. Ο ίδιος, άλλωστε, ο τίτλος του ποιήματος («Φιλοσοφία») οδηγεί τον αναγνώστη προς αυτή την ερμηνευτική κατεύθυνση. Ο άνθρωπος είναι, για το ποιητικό υποκείμενο, το κέντρο του σύμπαντος και ταυτόχρονα το πιο πολύτιμο στοιχείο του (το επίθετο «ακριβό», που τονίζεται, καθώς τοποθετείται στο τέλος του 2^{ου} στίχου, υπογραμμίζει την αξία και τη μοναδικότητα του ανθρώπου). Όλο το σύμπαν πλάστηκε, για να δημιουργηθεί ο άνθρωπος ως αισθητικά τέλεια, ανώτερη, ανεκτίμητη και ανυπέρβλητη αξία. Αυτή την κοσμοαντίληψη προβάλλει με επιγραμματικό και λυρικό τρόπο, μέσα σε τρεις μόνο στίχους, το ποιητικό υποκείμενο.

- *Ο μαθητής/η μαθήτρια διατυπώνει ελεύθερα τη συμφωνία ή τη διαφωνία του, ανάλογα με τον παραστατικό του/της κύκλο και τις προσλαμβάνουσες που έχει. Οποιαδήποτε διαπίστωση από τους/τις μαθητές/μαθήτριες θεωρείται αποδεκτή, εφόσον μπορεί να τεκμηριωθεί με στοιχεία/χωρία του κειμένου, χωρίς να δίνεται με τρόπο αυθαίρετο.*

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 30)

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Το ζητούμενο κειμενικό είδος είναι προσχεδιασμένος προφορικός λόγος. Επομένως, για να είναι αποτελεσματικό επικοινωνιακά το κείμενο, πρέπει να έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- Προσφώνηση
- Αποφώνηση
- Εναλλαγή ρηματικών προσώπων
- Ενδιάμεση απεύθυνση στο ακροατήριο
- Ρητορικούς τρόπους και γλωσσικές επιλογές με τις οποίες ο λόγος γίνεται πιο άμεσος (π.χ. ερωτήματα, απλό λεξιλόγιο, μικρές σε έκταση περιόδους λόγου, παρατακτική σύνταξη και σύνδεση των νοημάτων ή απλή υπόταξη, σημεία στίξης που λειτουργούν σχολιαστικά κ.ά.)

Ενδεικτικοί άξονες της απάντησης:

- **Προκλήσεις στις οποίες μπορούν να αναφερθούν οι μαθητές/-τριες είναι (δύο ή τρεις θεωρούνται επαρκείς):**
 - Ο μικρός αριθμός δωρητών μοσχευμάτων
 - Οι αντιφάσεις στην κοινή γνώμη αναφορικά με τις μεταμοσχεύσεις

- Οι ανισότητες που μπορεί να παρατηρηθούν στο πλαίσιο των μεταμοσχεύσεων, σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο
- Η εστίαση του ενδιαφέροντος στα κέρδη και όχι στον άνθρωπο, εκ μέρους των παρόχων υγείας
- Το ενδεχόμενο εμπορίας/παράνομης διακίνησης μοσχευμάτων
- Ο αμφιλεγόμενος/μονόπλευρος ρόλος των ΜΜΕ
- **Τρόποι αντιμετώπισης των προκλήσεων στους οποίους, μεταξύ άλλων, μπορούν να αναφερθούν οι μαθητές/-τριες (τρεις είναι αρκετοί, για να θεωρηθεί η απάντηση πλήρης):**
 - Ευαισθητοποίηση, μέσω ενημερωτικών δράσεων, του συνόλου του πληθυσμού για τις δωρεές μοσχευμάτων (ενημέρωση στην εκπαίδευση και σε τοπικό/εθνικό επίπεδο)
 - Εξειδικευμένη εκπαίδευση προσωπικού και επαρκής στελέχωση των νοσοκομειακών μονάδων μεταμόσχευσης
 - Συστηματοποίηση και εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας που αφορά στις μεταμοσχεύσεις
 - Δημιουργία ευέλικτων και αποτελεσματικών ελεγκτικών μηχανισμών για τις παράνομες μεταμοσχεύσεις και τη διακίνηση οργάνων
 - Κοινωνική μέριμνα για τις ευάλωτες ομάδες, οι οποίες δεν μπορούν να προσφύγουν σε ακριβές ιδιωτικές λύσεις.